

פחד דוד

פרשת תולדות

ב' כסלו תשע"ו

792

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:06 | 16:20 | 16:10 | 16:24

מוצאי שבת 17:19 | 17:20 | 17:19 | 17:22

רבינו תם 17:58 | 17:54 | 17:55 | 17:59

משכיל לדוד

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דבקות בתורה כתנאי להמשך השושלת

"ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם"

הוליד את יצחק" (בראשית כה, יט).

יש להתבונן מדוע לא כתבה התורה מי היו צאצאי יצחק, לכאורה היה לתורה לכתוב - ואלה תולדות יצחק יעקב ועשו, ועוד - שהיה צריך לפרש מי היו בני יעקב.

ובפירוש הדברים נראה, שאכן צאצאי יצחק היו יעקב ועשו, אך אלו אינם תולדותיו, וכמו שכתוב במדרש רבה (ב"ר ל, ו) "מה הן פירותיו של צדיק - תורה ומעשים טובים". שאין תולדותיהם של צדיק מתייחסים אליו, אלא אם הם ממשיכים בדרך ה', ורק כשהבן ממשיך בדרך התורה, אזי נחשב שזהו ההמשך של הצדיק, ומכיוון שעשו לא הלך בדרך התורה ולא המשיך בדרך שאביו הלך בה, לא נחשב לתולדותיו של יצחק. ואף שבאמת גם עשו למד בתחילה עם יעקב, ששניהם למדו יחד תורה ושניהם גדלו בבית יצחק, אך בכל זאת בהמשך הדרך הלכו כל אחד לדרך. וכמו שפירש רש"י על הכתוב - "ויגדלו הנערים" (בראשית כה, כז), שכל אחד גדל בדרך, זה גדל ופרש לבתי מדרשות, וזה גדל ופרש לבתי עבודה זרה.

ונראה להוסיף עוד, שהרי כתוב בגמרא (יומא כח, ב) שהיו האבות הקדושים מקיימים את כל התורה כולה, ואפילו מה שתיקנו חכמים אחרי מתן תורה גם את זה קיימו האבות, וכמו שכתוב שאפילו את תקנת דוד המלך ע"ה - לומר בכל יום מאה ברכות קיימו האבות הקדושים. ובאמת, זה היה משפיע על בני האבות להתקרב יותר להקב"ה, וגם יעקב וגם עשו ראו את מנהגי אבותם, ואת כל המצוות שהיה אביהם יצחק מקיים, אך כל אחד בחר בדרכו, זה בחר ללמוד את דרכי אביו יצחק וגדל והלך לבית המדרש, ואילו עשו בחר שלא ללמוד מדרכיהם, אלא פרש מדרכי האב והלך לחיות כמו גוי בהבלי העולם הזה.

ואננם לא כתבה התורה בפירוש את בני יצחק, אך זה נרמז בפסוק "ואלה תולדות יצחק", שסופי התיבות של "תולדות יצחק" עולה חמש מאות, וכשנוסיף על זה את מניין מאה ברכות, עולה כמניין שש מאות - שזה בגימטריא כמניין 'קשר' וכמניין 'שקר'. וכבר מתולדות יצחק רואים איך יעקב אבינו בחר בדרך 'הקשר', שהחליט ללכת בדרך אביו ונחיה קשור עם הקב"ה. ואילו עשו בחר בדרך השקר, וחי חיי הבל של העולם הזה, שהם חיי שקר ואין בהם כלום. ולכן לא כתבה התורה את תולדותיו של יצחק - אלא ברמז, כי לא רצתה התורה לבייש את יצחק בכך שיש לו בן שסר מדרך התורה, ולפיכך לא כתבה התורה שעשו היה מתולדות יצחק אלא רק רמזה את שמו.

ואפשר להוסיף, שבפסוק "ואלה תולדות יצחק", רמז גם התולדות שבקדושה שיש ליצחק, כי ראשי תיבות "תולדות יצחק" עולה בגימטריא ארבע מאות ועשר, שזה עולה כמניין 'קדוש', לומר לך כי היה ליצחק תולדות בקדושה שזה יעקב, וכך גם שתולדות יעקב רמזים

בפסוק.

נמצא כי יעקב אבינו בחר ללכת בדרכי אביו יצחק, למד מדרכי האבות הקדושים וגדל אף הוא בקדושה, והקב"ה עזר לו על מנת שיוכל לעמוד בדרך אשר בחר בה. אך עשו שלא רצה לגדול בקדושה, פרש מדרכי אבותיו והלך לגדול בבתי עבודה זרה, ומכיוון שלא רצה להיות בקדושה, אזי הקב"ה לא עזר לו וגדל בטומאה. וכמו שכתוב "הבא להיטמא פותחין לו" (יומא לח, ב), שהקב"ה נותן לאדם אפשרות לבחור בדרך הטומאה, ואינו מכריחו לבחור בדרך הטובה.

וכמו כן מצינו בלבן הרשע, כשיעקב אבינו בא לבית לבן ורצה להתחתן עם בתו רחל, אמר לו לבן, שאם הוא רוצה את בתו - עליו לעבוד בביתו שבע שנים. לאחר שיעקב עבד שבע שנים ובא להתחתן עם רחל, רימה אותו לבן ובמקום לתת לו את רחל נתן לו את לאה. כיון שרצה לבן שיעקב יישאר בביתו עוד שבע שנים, והסיבה שהוא רצה שיעקב יישאר בביתו, מפני שראה שמאז שבא יעקב אל ביתו הוא הצליח יותר בכל עסקיו ונעשה עשיר גדול, והבין לבן שכל זאת בזכות התורה שהייתה ביעקב, שבזכות התורה שהיה לומד הצליח לבן בכל עסקיו, ולכן רצה לבן שישאר יעקב אבינו אצלו ככל האפשר.

ולכאורה יש להקשות, אם ראה לבן שכל עשרו והצלחתו באו לו בזכות שיעקב נמצא בביתו, והבין שבזכות התורה אפשר להצליח יותר, אם כן, למה לא התעורר בעצמו לעסוק גם כן בתורה, הרי הוא ידע את כוח התורה וסגולתה.

ויתירה מזו יש להבין; כתוב בהגדה של פסח "שפרעה גזר רק על הזכרים ואילו לבן ביקש לעקור את הכל", והיינו, שאפילו פרעה שנלחם עם בני ישראל ורצה להרוגם ולהכחידם, לא נלחם אלא עם הבנים ורק אותם ציווה להשליך ליאור, ואילו לבן הרשע ביקש לעקור את הכל, שרצה להשמיד גם את הנקבות. וזה פלא גדול, איך יתכן שלבן ביקש להרוג את כל משפחתו של יעקב, הרי הם היו הצאצאים שלו, ומעולם לא נשמע כדבר הזה שאדם רוצה להרוג את כל נכדיו.

ונמצינו גם כן למדים, כמה גדול כוחו של היצר הרע, שכאשר היצר רואה שאדם מתחיל להתעורר ללכת אחרי התורה, הוא מיד מנסה בכל כוחו להחליש אותו ולהפריע לו להתעלות. ולכן אם האדם אינו מתחזק, הרי שלבו נסתם והוא יכול אפילו להרוג את משפחתו.

ולמרות שלבן ראה את האמת והבין שכל הצלחתו היא בזכות התורה, הוא אינו מתחזק ואינו רוצה ללכת בדרכיו ואינו מוכן להשתנות וללמוד תורה, אלא אדרבה, הוא אפילו רוצה להרוג את כל משפחת יעקב. כי כשהאדם אינו רוצה להתחזק, ואינו מוכן להשתנות, אזי באמת אינו זוכה להתעורר, וזאת משום שאת האמת לא מספיק לראות או להכיר, אלא צריך גם לזכות ללכת בדרך האמת, וכשהאדם אינו רוצה ללכת בדרך האמת, אינו זוכה להתחזק, כמו שכתוב - "הבא להיטמא פותחין לו".

הילולא דצדיקיא

ב - רבי אהרן קוטלר ראש ישיבת לייקווד

ג - רבי יוסף דוד

ד - רבי רפאל כדיר צבאן

ה - רבי שמואל הלוי אידלס המהרש"א

ו - רבי שמואל ב"ר דניאל פינטו

ז - רבי רפאל דוד סאבן רבה של טורקיה

ח - רבי אברהם הכהן בעל 'משמרות כהונה'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר
הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בטחו בה' עדי עד

באחד מתלמודי התורה בעיר אשדוד שבארץ ישראל גדל מאד מספר התלמידים והצפיפות הייתה רבה.

על כן, בתחילת שנת הלימודים הבטחתי למנהלי התלמוד תורה שאתרום להם חמישה 'קרוואנים' (מבנים ניידים), כך שהתלמידים יוכלו ללמוד בצורה נוחה ומרווחת יותר.

בשעה שהתחייבתי לתרום את הקרוואנים, הסתמכתי בדעתי על הבטחה שקיבלתי מנדיב לב בחו"ל שהבטיח לתרום לי סכום כסף גדול. אולם תרומתו המובטחת של הנדיב התעכבה ולא הגיעה אליי כמו שחשבתי, ואילו מנהלי התלמוד תורה שנזקקו עד מאד לחמשת הקרוואנים, ציפו כמובן לקיום הבטחה שלי.

כשהבנתי שלא אוכל עוד להמתין לתרומת העשיר מחו"ל, נטלתי את סכום חמשת הקרוואנים מתוך כספי המוסדות שמיועדים למלגות האברכים ולתשלומי המוסדות השוטפים, ומתוך בטחון בקב"ה שלא יעזבני ולא יביא תקלה תחת ידי - העברתי את הכסף לידי מנהלי התלמוד תורה.

באותו היום בו העברתי את הכסף עבור הקרוואנים - הגיעה לידי מעטפה ובתוכה סכום כסף אשר כיסה סכום גדול זה, ועוד נותר ממנו לתשלום משכורותיהם של האברכים!

כך זכיתי לראות בחוש שאדם שסומך על הקב"ה, בוטח בבורא העולם ומאמין בו שהוא אב הרחמן הטוב והמיטיב לכל, והוא

לבדו ידאג לו לכל מחסורו - הקב"ה מתנהג עימו באותו אופן ומסייע לו בכל צעד בחייו.

כך גם בשעה שעלה בדעתי לבנות את מקווה הטהרה בליאון שבצרפת, כלל לא היה בידי סכום הכסף לו נזקקתי כדי להתחיל בבנייה. עלות בניית המקווה הסתכמה בסך שש מאות אלף דולר! והקופה המיועדת לכיסוי הוצאות אלו הייתה ריקה לגמרי.

בניסי ניסים, תוך מספר חודשים החלו לזרום למשרדינו בליאון תרומות גדולות מאנשים שונים לצורך בניית המקווה, וכך נבנה מקווה הטהרה לשם ולתפארה, כשכל מי שראה אותו והבחין ביופיו הייחודי העיד על כך שמקווה זה הוא אחד המקוואות המפוארים ביותר המצויים בצרפת.

בניית המקווה בדרך נס באה ללמדנו שכאשר יהודי מבקש לעשות את רצון ה' במעשים טובים, ומבקש להגדיל את שם ה' בעולם, הקב"ה מסייע בידו לקיים את חפצו, בבחינת "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו".

בו בטח לבי ונעזרתי

יהודי יקר מניו יורק אשר מרבה לפזר מכספו למען החזקת התורה, זכה וברוך ה' הוא ובני ביתו חזרו בתשובה, והוא קובע עיתים לתורה מידי יום ביומו.

יהודי זה סיפר לי באחת ההזדמנויות בה נפגשנו את המעשה הבא:

"באחת השנים נסעתי עם בני משפחתי לנופש במיאמי. ביום שישי, כשהגענו לבית המלון נזכרנו ששכחנו בבית תרופה חשובה מאד עבור אחד מבני המשפחה, ואם לא ייטול אותה יש בזה ממש פיקוח נפש.

מיד פנינו לבית מרקחת סמוך, אך שם גילינו

לצערנו שבגלל מחסור במזומנים - נוכל לקנות רק קופסא אחת של התרופה, למרות שבמהלך השבת נזדקק לפחות לשתי קופסאות. כיון שהשעה הייתה קרובה לשעת כניסת השבת, לא היה לנו זמן להשיג מזומנים נוספים, ובלית ברירה קנינו קופסא אחת ומיהרנו לשוב לבית המלון, רגעים ספורים לפני זמן כניסת השבת.

כל שנותר בידינו לעשות היה לבטוח בקב"ה שיעזור לנו בבעייתנו, וכך עשינו. מילאנו את לבנו בבטחון גדול בקב"ה שיעזור לנו ויביא תרופה למכתנו.

כשנכנסנו לחדרנו בבית המלון קראה לפתע אשתי בקול רם: 'דוד! דוד!' והצביעה על הארון שבחדר. לתדהמתנו המרובה, בתוך הארון עמדה בשלוח קופסא נוספת של התרופה לה היינו זקוקים כל כך.

עד היום אין לנו כל מושג כיצד הגיעה תרופה זו לארון בחדרנו, איננו יודעים מי רכש אותה ומי הביא אותה לשם. אולם הנס הזה שארע עימנו גרם לנו להתחזק באמונתנו בכפל כפליים". כך היה סיפורו של היהודי.

מעשה ניסים זה נעשה למשפחתו של היהודי העשיר, כיון שהוא - מלבד היותו תומך גדול בלומדי התורה - אוהב הוא מאד את התורה ומקדיש מזמנו ללימוד התורה בעצמו. ויהודי שיש בו תורה, הוא כלי קיבול הראוי לכך שהאמונה תשכון בתוכו.

כאשר ראה הקב"ה שהיהודי מאמין בו בלב שלם, יש בו בטחון גדול בישועתו הקרובה לבוא, מיד הקב"ה עשה לו נס זה, וכך מתוך ההתפעלות שלו מהשגחת ה' עימו, זכה שאמונתו נמשכה עוד יותר וגברה עוד בתוכו.

בטוב טעם

טעמי מנהגי ישראל

צבע הלבן השולט בציצית, הינו על פי מאמר חז"ל (מסכת ראש השנה יז): "אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו; מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפילה. ועל לבושו של הקב"ה נאמר (דניאל ז. ט) "לבושיה כתלג [כשלג] חור".

ועל כל פנים גם כאשר הטלית עצמה אינה לבנה, בחוטים עצמם יש להקפיד שיהיו לבנים (ומצוי הדבר שכאשר הציציות נגררים על הקרקע, צבען משחיר).

יש שנהגו להתעטף בטלית שבשוליה פסים של תכלת, ויש לכך רמז בזוהר הקדוש. והטעם הוא כזכר למצות התכלת שהיו מטילים בציצית בזמן שהתכלת היה מצוי בידם.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"משא דבר ה'" (מלאכי א. ב)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על יעקב ועשו, ככתוב: "הלא אח עשו ליעקב" וגו', וכן בפרשה מסופר על לידת התאומים יעקב אבינו ע"ה ועשו הרשע ותולדותיהם.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

הגורם לגלות

כאשר נתבונן נראה שיש עוונות רבים הגורמים לאריכות הגלות, אך החטא העיקרי הוא חטא הלשון, ומכמה טעמים: א. חטא זה הוא הסיבה לחורבן הבית ולגלות, ובודאי כל זמן שלא נתקן אותו לא נוכל להיגאל, כי אם חטא זה גרם להגלותנו מארצנו, בודאי חטא זה לא יניחנו לחזור אליה. ב. עיקר גזירת הגלות היא מזמן חטא המרגלים, שסיפרו לשון הרע על ארץ ישראל, ובודאי עלינו לתקן חטא זה קודם הגאולה. ג. מפורש בכמה מקומות שחטא זה גורם לגלות.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

הליצנות מעוררת את הקליפה

"ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק."
(בראשית כה, יט)

מפרש רש"י - "לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים ששהתה עימו ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקב"ה הוא צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק."

רש"י מפרש על דברי הפסוק שהקב"ה צר את קלסתר פניו של יצחק, כקלסתר פניו של אברהם אביו - כדי לסתום את טענות הליצנים, שכביכול שרה נתעברה מאבימלך.

ויש להבין וכי יש בכוח הדמיון של יצחק לאברהם, למנוע מן הליצנים שבדור להשמיע את דברי ליצנותם. הרי ממה נפשך, אדם הרגיל ללגלג ולבזו לכל דבר, אינו פוסק ממנהגו זה גם כשכולם מסבירים לו באופן הגיוני שדבריו אינם אווזים בקרקע המציאות. ואם כן מה יעזור הדמיון בין יצחק לאברהם. וכבר ראיתי אנשים רבים המכירים את האמת בסתר ליבם, אך בכל אופן ממשיכים לכפור בה בריש גלי. וכידוע, כת הליצנים אינם מקבלים פני שכינה (סנהדרין קג, א), משום שבכוח דברי הליצנות להפוך את דברי האמת ולשבשם.

וארע עימי פעם שמסרתי דרשה אשר עוררה התרגשות רבה בקרב הציבור, והיתה תחושה של התחזקות וקירבה לקב"ה. והנה אחד מן המשתתפים אמר לפתע כמה מילות ליצנות, שבבת אחת פעלו את פעולתם וקררו את כל האווירה המיוחדת ששרתה במקום.

וזוהי אם כן הוכחה, כמה הרס טמון בדברי הליצנות.

ומעתה הדרא קושיא לדוכתא, וכי יש בכוח הדמיון של יצחק לאברהם, לעצור את הליצנים מלהשמיע את דברי ליצנותם.

ונראה להשיב, שאכן בזה שהקב"ה צר את קלסתר פניו של יצחק כקלסתר פניו של אברהם אביו, לא היה בזה די לסתום את פי המלעיגים, אך בזה שהתורה כתבה בפירוש שאברהם הוליד את יצחק בתוספת לדמיון ביניהם, הרי שעתה נסתתמו כל טענות המלעיגים והמקטרגים. וזהו כוחה של התורה הקרויה אמת, שיש בכוח התורה שהיא דברי אלוקים חיים לסתום את דברי הליצנים.

וכמו כן כתוב "וישב יצחק בגרר" (בראשית כו, ו), ותמהתי מדוע לא מציין שם רש"י שקפץ עליו רוגז מסוים, כפי שכתב בנוגע ליעקב על הפסוק "וישב יעקב" (שם לז, א), שביקש לישב בשלוה ומיד קפץ עליו רוגזו של יוסף?

ונראה שעל אף שהדבר לא מצוין בברור, למרות זאת גם על יצחק אבינו קפץ רוגזו והעונש הוא בזה שאשתו רבקה נלקחה לבית אבימלך.

אבל עם כל זאת נאמר ליצחק מפי ה' לשבת בגרר, כדי להוכיח לעין כל שאינו דומה כלל לאבימלך - אלא לאברהם אביו. וכן כל אורחות חייו ודרך התנהלותו של יצחק אבינו, הצביעו על כך והעידו כאלף עדים שהוא בנם של גדולים, זרע קודש ברח' ה'. וכאשר יצחק מתיישב בארץ גרר, כל הליצנים שבדור נוכחו אכן לדעת שאברהם הוליד את יצחק.

ואדם שכל מגמתו היא עבודת ה' ובתורה הוא הוגה יומם ולילה, הוא מסלק את הקליפה שגברה והתעצמה מכוח הליצנות. שבליצנות טמונה טומאה רבה, ולפיכך, כאשר הליצנים מצויים, אף הקליפה מצויה עמהם. ורק בכוח התורה הקדושה לסלק את הקליפה הזו ולתקן עולם במלכות ש-י. ו"זהו לעומת זה ברא א-להים" (קהלת ז, יד), שמצד אחד יש את הליצנות שמעבה את הקליפה ומקררת את האמונה, ואילו מצד שני יש את לומדי התורה, שבכוח לימודם משיבים את האמונה בה' ומסירים את הקליפה.

ועל האדם להתנהג כפי שאומר דוד המלך בתהילים (א, א-ב) "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה."

אמרי שפר

מדרשי חז"ל על פרשת השבוע

שמחה ורחמים

"ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק." (בראשית כה, יט) רבי לוי אמר; מנין אתה אומר שכל מי שיש לו בן יגע בתורה שהוא מתמלא עליו רחמים? ת"ל (משלי כג) "בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני". רבי שמעון בן מנסיא אומר; אין לי אלא לב אביו של בשר ודם, מניין שאפילו הקב"ה מתמלא רחמים עליו בשעה שהוא יגע בתורה? תלמוד לומר "ישמח לבי גם אני". גילה אחר גילה, בזמן שהוא צדיק בן צדיק. "ואלה תולדות יצחק בן אברהם." (מדרש רבה)

שם בן ארבע

"ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב."

(בראשית כה, כו)

כשנולד עשו וראו אותו כאדרת שער, לא היו יודעים מה שם יקראו לו. באו בני אדם וקראו שמו עשו.

אבל יעקב, הקדוש ברוך הוא קרא לו שם, שנאמר "ויקרא שמו יעקב".

ארבע אותיות כנגד ארבע עטרות שבניו מעטרים להקדשו ברוך הוא.

יו"ד כנגד עשרת הדברות. עי"ן כנגד שבעים זקנים. קו"ף נגד מאה אמה שבהיכל שבנו בניו לבוראן, שנאמר "וההיכל מאה אמה". ב"ת כנגד שני לוחות. ("מדרש ילמדנו")

באר התורה

"ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים." (בראשית כו, יט)

כמה בארות חפר יצחק אבינו בבאר שבע?

רבי יהודה ברבי סימון אמר ארבעה כנגד כן נעשו בניו ארבעה דגלים במדבר. ורבנן אמרין חמשה כנגד חמשה חומשי תורה.

ויקרא שם הבאר עשק - כנגד ספר בראשית שבו נתעסק הקב"ה וברא את עולמו. ויקרא שמה שטנה - כנגד ספר ואלה שמות על שם וימררו את חייהם.

וימצאו שם באר מים חיים - כנגד ספר ויקרא שמלא הלכות רבות.

ויקרא אותה שבעה - כנגד ספר וידבר שהוא משלים לשבעה חומשי תורה.

והלא חמשה הן? בר קפרא עביד מן רישא דספרא דזידבר עד "ויהי בנסוע הארון" ספרא. "ויהי בנסוע הארון" ופסוק דבתריה, ספר בפני עצמו. מן תמן עד סופיה דספרא ספר בפני עצמו. ויקרא שמה רחובות כנגד משנה תורה. ("ילקוט שמעוני")

שעת האמת

"ויאמר יצחק אל יעקב גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו."

(בראשית כז, כא)

האתה. ה"א חטורה לשון תימה; "האתה זה בני עשו אם לא..."

אמר רבי אושיעיה; אותו שעה התחיל יעקב נשפך מים על ברכיו, והיה לבו רפי כשעוה, וזימן לו הקדוש ברוך הוא שני מלאכים אחד מימינו ואחד משמאלו, והיו אווזין אותו במרפקו שלא יפול.

זה שאמר הכתוב (ישעיה מא, ז) "אל תירא כי עמך אני אל תשתע כי אני א-להיך אמצתיך אף עזרתך אף תמכתך בימין צדקי". אל תשוע מלגשת.

("שכל טוב")

ברכת העמים

"ארריך ארור ומברכך ברוך." (בראשית כז, כט)

מברכך ברוך. שנינו; עובד כוכבים המברך את השם - עונים אחריו אמן. בשם, אין עונין אחריו אמן. אמר רבי תנחומא; אם ברכך עובד כוכבים אחד - ענה

אחריו אמן, דכתיב (דברים ז) "ברוך תהיה מכל העמים".

("מדרש רבה")

פלגי מים

הזורעים בדמעה

הדוגמא האישית שעליה הצביע החזון איש זצ"ל, אותה ציטטנו במדור זה, ההקרבה של ההורים למען עתידם הרוחני, שמשפיעה על חינוך הבנים שעדיין לא באו לעולם, מקבלים ביטוי עז במעשה הנפלא והמרגש, שאת פירוטיו זכינו גם אנו לראות כמו עינינו עד לאשתקד.

ומעשה שהיה כך היה: וינה של לפני יותר ממאה שנה, יהודים של צורה מסתובבים ברחובותיה, וממלאים את בתי מדרשיה של עיר הבירה האוסטרית, ולעומתם - גם אוירת ההשכלה נותנת את אותותיה.

בתי הספר של 'בית יעקב' עדיין לא נוסדו, ובנות ישראל הכשרות נאלצות ללמוד בבתי ספר של הגויים. את ידיעותיהן ביהדות, השקפותיהן ואורח חייהן - שאבו בתוך הבית פנימה, כשהוריהם מנסים להחזיר בליבותיהם את האמונה הצרופה, והעיקר את הזיק הרוחני שיפעם בליבם כל השנים.

רחל, נערה וינאית עדינת נפש וחרוצה, ניחנה בקול ערב במיוחד, וביכולת שירה מרגשת וסוחפת. לאורך שנות ילדותה היו חברותיה מבקשות שוב ושוב לשמוע את קולה בשירתה. מורותיה התענגו. ושמה... כן - שמה הלך לפנייה...

יום אחד הגיע דואר רשום. מעטפה לבנה שסמל 'בית האופרה' של וינה מעטר אותה, הונחה על השולחן. שמה של רחל מתנוסס עליה, ובני הבית ממתנים לשובה מתוך סקרנות רבה; מה נכתב במכתב המסקרן.

מעטפה? מבית האופרה? בשבילי?

מה הם יכולים כבר לרצות ממני? שאלה רחל עם היכנסה לבית.

היא קורעת את המעטפה במהירות וקוראת את הנאמר בקרבן. תחילה, עולה תהיה על פניה,

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

ההבטחה

כשהגיע תורם להיכנס לחדרו של הרבי, השאלה נכתבה ונמסרה גם בעל פה, ונותרה תלויה בחלל האוויר. כולם כולאים את נשימתם. עיניו המאירות בוחנות וחודרות אל עומק הנשמה. שקט פילח את האוויר. הרבי חושב היטב ושוקל כל מילה. ואז הוא שואל: מהי בעצם הנקודה? מה כל כך מפתה אותך בענין זה?

היא פורצת בכבי גדול: הרבי לא יבין. גם הורי אינם מבינים... אני... אני... זה פרסום גדול זה... יכבדו אותי, יעריכו אותי. אני אהיה חשובה מאד אפילו יהיה לי פרנסה מבטיחה לגידול צאצאיי...

ההורים נרתעים מהתשובה הישירה, אך הרבי ממשיך: כלומר, חשוב לך הכבוד והפרסום. הכבוד והפרסום. נו, זה באמת ניסיון קשה... ניסיון הכבוד...

ואז הוסיף: פרסום את רוצה? ששמך יפורסם דווקא? את יודעת מה? עדיף שתוותר על הכבוד המדומה הזה, תשמרי על נשמתך, הלא בת ישראל כשרה הנך, ותזכי לבן שיפרסם את שמך בצדקותו. האם לא תעדיפי את הכבוד האמיתי על פני הכבוד המדומה?

רחל מרכינה ראשה. אינה יודעת את נפשה. באמת? הרבי מבטיח לי?

היא חושבת, ההתלבטות קשה - שכן עברה כנגד הפסדה...

ולבסוף... מהנהנת לאות בחשק ובהחלטה אמיצה: הן. מקובל עלי. אוותר על כל זאת ובלבד שאזכה לבן כזה שיאיר את העולם.

הפרסום

ואכן זכתה רחל בזכות הניסיון בו עמדה, לבן גדול וחשוב שיהיה כאחד מגדולי פוסקי דורנו.

הגאון הגדול רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל. ומספרת נכדתה, שהסתבא רחל היתה שרה בקול מופלא, מקרב לבבות ומלא רגש - עד ליומה האחרון, אבל האושר הנכסף לראות את בנה יושב על כס המלכות, היה בבת עינה ואושרה האמיתית כל הימים.

מן היסוס והבעה מוזרה. אחר כך שב הסומק לפניה וניצוץ מתלהב מרצד בעיניה.

היא מכניסה את הדפים למעטפה והולכת לחדרה.

מה היה כתוב שם? קשה היה לפרש על פי תגובתה אם הרעד שאחז בה היה מפחד או מהתרגשות. גם לה קשה היה לדבר כשרגשותיה מעורבים כל כך.

בערב ידעו כולם: בית האופרה בוינה מזמין אותי ללמוד שם פיתוח קול ולשיר בפני הציבור. מחמאה אדירה עבורי, הכנסה מבטיחה אף לעתיד.

האמנם? בת ישראל כשרה תלך ותשיר בפני נשים וגברים כאחד, יהודיים ושאינם יהודיים? תעמוד על במה, ותהיה זמרת?

אבא ואמא רועדים רק מעצם המחשבה על כך...

בליבה של רחל מהלכים שני קולות:

האחד אומר - אבא ואמא, אני מבטיחה לכם, זה לא יפגע ביהדותי, אמשך לשמור מצוות ולהיות חזורה באמונה זכה. יתכן אפילו שכשיראו שבת ישראל יודעת לשיר - זה יקדש שם שמים. ויתכן גם שיש היתר הלכתי לכך...

והקול השני אומר לה:

רחל, מה את מתרצת את עצמך? ידוע לך יפה מאד שזה אסור להלכה. ולא רק אסור אלא זו גם בושה, בושה גדולה לבת שבמקום לשמור על צניעותה, תקריב למען הכבוד והיוקרה את נשמתה, תמכור לגויים האלה את קדושתה... דמעות עומדות בעיניה. ההתלבטות כה קשה ומפתה.

בית האופרה בוינה הוא המקום המפורסם ביותר באירופה כולה. מעטים מתקבלים להופיע בו, ורק ההצעה להגיע לשם - לכבוד גדול היא נחשבת.

ההורים פנו אליה בשאלה - רוחליה שלנו. את? את תלכי לשהות, ללמוד ולשיר בחברת הגויים הללו?

ורחל, מניעה בראשה לשלילה, וקשה, קשה לפרש למה היא מתכוונת.

לבסוף הציעו ההורים דבר שהתקבל גם על דעתה: נלך לרבי הצדיק מצ'ורטקוב, והוא - בחכמתו ובפקחותו הרבה יפסוק את דעתו.

חדרו של הרבי המה אדם.

הרב שמעון כהן, נכד הצדיק רבי דוד בן ברוך זצ"ל, סיפר את המעשה הבא:

רבי שמעון בנה בנין במוגאדור, במהלך הבניה הגיע למקום רבי חיים הקטן זיע"א, ואמר לו: "עלול לקרות כאן משהו, אבל בזכות אבותי הקדושים לא יקרה כאן כלום."

ואכן ברכת הרב וזכות הצדיקים, התגלתה לאחר תקופה קצרה:

זמן מה לאחר מכן, נפל אחד הפועלים ממקום גבוה מאד, ולמרבה הפלא לא קרה לו שום נזק. שכן, רבי חיים זיע"א התפלל עליו שלא יקרה לו כלום. הפועל קם על רגליו בריא ושלם, והרב שמעון כהן הלך עמו אל רבי חיים פינטו זיע"א, כדי לספר לו את הנס והפלא ולהודות לה' יתברך.